

Naročnina

Dnevna izdaja

za kraljevino Jugoslavijo
mesečno 25 Din
polletno 150 Din
celoletno 300 Din
za inozemstvo
mesečno 40 Din
nedeljska izdaja
celoletno v Jugoslaviji 120 Din, za inozemstvo 140 D

SLOVENEK

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cene oglasov
1 stolp, petli-vrsta
maloglasni po 1:50
in 2 D, večji oglas
nad 45 mm višine
po 2:50, veliki
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrstica po 10 Din
p. Pri večjem o
naročilu popus:
Izide ob 4 zjutraj
razen pondeljke in
dneva po prezniku

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
Rokopis se ne vračajo, nebrankirana
pisma se ne sprejemajo - Uredništva
telefon št. 2030, upravnitstva št. 2328

Informativen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Celovni
račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349
za inzerate, Sarajevu št. 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Briand v ostavki

Padel je Briand, ko ni nihče tega pričakoval. Ko je njegov kabinet prebrodil strašne krize in se prebil skozi najbolj zavite parlamentarne tesni ter odolel najbolj zvitim in spretnim zankam jake opozicije, — je sedaj padel na malenkosti, ki je komaj vredna nekaj minutne debate. To je padec iz viška, ker na vrhuncu politične reputacije in ugleda se je predstavljala svetovna javnost velikega Brianda.

Zakaj je padel Briand?

V Franciji je parlamentarizem še močan, demokracija je stara in razmeroma dobro ukoreninjena. Svet ni bil navajen, da bi na Place de la Concorde se raje igrali stranke, kot pa zasledovali državno politiko. O večini francoskih vodilnih politikov je znano, da so patrioti in da jim je blagor republike najvišji zakon. Strankarska disciplina je zelo rahla, kult velike politične osebnosti sega preko strankarskih opredelb. Pri Francozih smo že vajeni zreti, kako močna politična potenca vedno lahko računata na priznanje vseh patriotskih parlamentarnih skupin, ki ga drže tudi tedaj, kadar ne najde dovolj zaslombe niti pri svojih ožjih pristaših. Tako je bilo s Clemenceaum, Poincarajem in Briandom.

Briandova parlamentarna skupina šteje komaj 20 poslancev, vendar pa ga je dosedaj vzdrževala desnica. To so bili predvsem nacionalisti in pa čez 100 poslancev broječa Marinova skupina. Ti so sedaj pustili Brianda pasti, ker že dalje časa niso več bili zadovoljni z Briandovo politiko. Nezadovoljstvo izvira od haške konference dalje. Haaga Francozi niso mogli in ne morejo pozabiti. Končno ne gre za onih par milijonov, katere so na račun reparacij zgubili Angležem v prid. Snowdenovo zmago so vzeli kot svoj poraz in zamerili so Briandu, da ni znal napram železnemu angleškemu zakladničarju močnejše uveljaviti in braniti francoskega prestiža.

Posledica ureditve reparacij je postopno izpraznjenje Porenja. Tu gre za najbolj ranljivo točko Francije. Kljub vsemu pacifizmu, o katerem se mnogo govori tu in onstran Rena, Francozi Nemcem nikakor ne zaupajo. V francoskem narodu živi prepričanje, da morejo Nemci na osnovi svoje močnejše industrije, svojega izvrstnega letalstva, najbolj napredne kemične industrije in vojaško vzgojenega naroda v nekaj tednih ustvariti strašno vojno silo, kateri bi bil težko kdo kos. Hugenbergova akcija v Nemčiji jim je svarilo, da pod pepelom močno tli in da revanžni duh onkraj Rena ni zamrl. V zasedbi Rena in zlati velikega dela industrijskega ozemlja so videli Francozi močno garancijo za svojo varnost. Med tem so pričeli graditi orjaški trdnjavski pas proti Nemčiji, ki sloni na vseh izkustvih svetovne vojne. Toda utrdbe še niso gotove in izpraznjenje Porenja je francoskim vojaškim krogom prišlo prezgodaj. Tudi ta okolnost je prispevala k padcu Brianda.

Vznemirjenje povzročila v Parizu tudi predstoječa pomorska konferenca v Londonu, ki se vrši v januarju prihodnjega leta. Desničarji se boje, da bi se tudi tu Briand pokazal preveč popustljivega in da ne bi znal dovolj braniti francoskega stališča. Briand se jim sploh zdí prevelik pacifist, ki ves vnet za svojo veliko idejo pozablja na dejanski položaj Francije. Bodočnost bo pokazala, kdo je bil dalekovidnejši, ali Briand, ali oni, ki so ga zrušili.

Kdo bo Briandov naslednik? Ako gredo socialisti z Blumom in radikalnimi socialisti z Herriotom na čelu skupaj, bi levica mogla sestaviti novo vlado. V zunanji politiki bi imeli še celo prednost, kakor pravijo sami, pred sedanjo desničarsko vlado, ker bi se lažje pogovorili z nemškimi in angleškimi socialisti, ki so danes odločilnega pomena v teh dveh državah. Toda, kakor kaže eksperiment iz leta 1924., bi se takšna vlada v notranji politiki najbrže ne mogla dolgo držati.

Ako pa se posreči spraviti skupaj desničarsko večino, potem se mnogo imenuje dosedanji notranji minister Tardieu, na katerega so radi njegove sposobnosti in taktičnega nastopa že dolgo vsi pozorni. Možno bi bilo tudi to, da Briand sam sestavi novi kabinet, ako ne bo rajše za nekaj časa pustil politike in šel za Seine ribe lovit, kakor je storil že tolikrat. Kadar bodo Francozi rabili velikega moža, potem bodo zopet poiskali Brianda. Saj se je ta slučaj ponovil že kakih desetkrat. Težko je namreč najti politika, ki bi se tako spoznal na politični pozornici in obenem toliko ljubil svojo domovino kakor Aristide Briand.

Okrožni inspektorati ustanovljeni

Okrožni inspektorat v Mariboru - Črnomeljski okraj pod inspektorat v Ogulinu - Pristojnost okrožnih inspektorjev

Belgrad, 24. oktobra. AA. Predsednik ministrskega sveta in minister notranjih del general Peter Živković je na osnovi §§ 20. in 22. zakona o nazivu in razdelitvi kraljevine na upravna področja odredil, da se v posameznih banovinah ustanove naslednji okrožni inspektorati:

za dravsko banovino okrožni inspektorat s sedežem v Mariboru, v čegar področje spadajo srez: Gornji grad, Dolenja Lendava, Konjice, Ljutomer, Maribor, Maribor desni breg, Maribor levi breg, Murska Sobota, Prevalje, Ptuj, Slovenjgradec, Celje in Šmarje pri Jelšah; za savsko banovino: a) okrožni inspektorat s sedežem v Varaždinu s sledečimi srez: Bjelovar, Varaždin, Gjurjevac, Zlatar, Ivanec, Koprivnica, Križevci, Ljubdreg, Novi Marof, Prelog in Čakovec; b) okrožni inspektorat s sedežem v Ogulinu z brinjskim, vojničkim, vrbovskim, gospiškim, gračaškim, delničkim, donjelaškim, kastavskim, koreničkim, novljanskim, ogulinskim, otočakim, perušičkim, senjskim, slunjskim, sušaškim, udbinskim, crkveniškim, črnomeljskim srezom ter z otoki te banovine; c) okrožni inspektorat s sedežem v Osijeku, kamor spadajo srez: Brod, Valpovo, Virovitica, Grubišno polje, Darovar, Donji Miholjac, Djakovo, Našice, Nova Gradiška, Novska, Osijek, Pakrac, Požega in Slatina;

za vrbasko banovino okrožna inspektorata s sedežema v Bihaču in Jajcu;

za primorsko banovino okrožni inspektorat v Mostarju;

za drinsko banovino okrožni inspektorat s sedežem v Tuzli, Užicah in Šabcu;

za zetsko banovino okrožni inspektorat s sedeži v Prijepolju, Dubrovniku in Kosovski Mitrovici;

za dunavsko banovino okrožni inspektorat s sedeži v Velikem Bečkerek, Kragujevcu, Smederevu in Somboru;

za moravsko banovino okrožna inspektorata s sedežema v Zaječarju in Kruševcu;

za vardarsko banovino okrožni inspektorat s sedeži v Bitolju, Prizrenu in Stipu.

V nekih banovinah so razni srezu pridržani nadzorstvu samega bana, medtem ko so ostali združeni v posebne okrožne inspektorate.

II.

V pristojnost okrožnih inspektorjev, ki opravljajo posle okrožnih inspektoratov, spadajo:

1. Skrb nad javno varnostjo na področju inspektorata.

2. Nadzorstvo nad uradovanjem oblasti in organov občne uprave in nad delom občinskih oblastev in njihovih organov, kakor tudi nad organi ustanov, ki so podrejene oblastvom občne uprave.

3. Izdajanje navodil oblastvom občne uprave glede uspešnega izvrševanja službe.

Okrožni inspektorji so dolžni izdajati vsem sreskim načelnikom ter političnim oblastvom in organom navedbe za ohranitev javne varnosti ter za podzemanje potrebnih zakonskih ukrepov v primerih, kadar je javna varnost od zunaj ogrožena ali kršena in ko morajo sami v primeru potrebe voditi akcijo organov javne varnosti. Predvsem morajo skrbeti za državno varnost, za osebno in imovinsko nedotakljivost ter za pobijanje kriminalnosti in za ohranitev javnega reda.

Nadzorstvo nad delovanjem oblastev in organov opravljajo okr. inspektorji s tem, da pregledujejo oblastva občne uprave in da o stanju uprave in o delovanju njenih organov pošljejo banu poročila. Pritožbe proti nepravilnemu delu oblastev in proti postopanju dotičnih organov sprejema in rešuje okrožni inspektor osebno, ali s pomočjo podrejenih oblastev in organov. Okrožni inspektor pokliče na odgovornost uslužbenca za nepravilnosti v službi in izven nje ter dostavlja po izvršeni preiskavi dotične akte pristojnim oblastvom v nadaljno rešitev. Pritožbe sprejema pismeno, v posebnih okoliščinah tudi na zapisnik in ima postopati tudi v primerih, za katere izve osebno, da gre za nepravilnosti posameznih oblastev ali organov notranje uprave. Na enak način ima preiskati tudi vse, kar mu predloži

ban v ugotovitev in v pregled. V nadzorstvo okrožnih inspektorjev spada tudi delo splošnih oblastev in njihovih organov, kar ne izključuje redne pristojnosti državnih oblastev. Vse te posle opravljajo okrožni inspektorji kot organi bana in v njegovem imenu. Zato mu morajo od časa do časa dostavljati poročila o svojem delu ter o stanju v inspektoratu, v zvezi z njihovim delokrogom ter staviti banu potrebne predloge. Ako prejme zaradi nujnosti posla okrožni inspektor telefonsko naredbo ali navodilo ministra notranjih poslov, ga mora takoj izvršiti in o izvršitvi poročati ministru notranjih poslov ter banu. V ostalem so okrožni inspektorji dolžni pri vsaki priliki dajati upravnim oblastvom bodisi pismena, ali pa ustmena navodila za pravilno in naglo odpravljanje poslov, a navodila, ki jih prejme od bana, dostaviti nižjemu osebju v nadaljno uradovanje.

III.

Posameznim okrožnim inspektoratom se lahko po potrebi ter na predlog bana in s sklepom ministra notranjih del dodeljujejo posli občne uprave.

IV.

Okrožni inspektor izreka kazen nad vsemi podrejenimi uslužbenci na osnovi čl. 124 do 127 zakona o notranji upravi.

V.

Okrožni inspektorji morajo vsaj enkrat na leto prepotovati srez svojega področja zaradi nadzorstva. Nadalje potujejo v posamezne srezne na zahtevo ministra notranjih poslov ali bana. Okrožni inspektorji bodo prejeli v smislu tretjega odstavka čl. 20 zakona o nazivu in razdelitvi kraljevine na upravna področja pavšalni znesek po 1800 Din za potne stroške v službeni dolžnosti brez pravice do nadaljnjega povračila potnih stroškov.

VI.

Da bi se tudi v srezih, ki ne spadajo neposredno pod inspektorate, opravljalo nadzorstvo, bo vodil nadzorstvo nad temi srezu v zmislu določb o okrožnih inspektoratih ban sam s posebnimi za to postavljenimi višjimi uradniki.

Državni kredit banovinom

Spremembe v drž. proračunu

Belgrad, 24. okt. AA. Minister financ je na osnovi § 26 zakona o nazivu in razdelitvi kraljevine na upravna področja z dne 3. oktobra 1929 in v soglasju s predsednikom ministrskega sveta podpisal uredbo o izpremembah v proračunu državnih izdatkov in dohodkov s finančnim zakonom za leto 1929-30. Uredba se glasi:

Čl. 1. Vsi redni in izredni, osebni in materialni izdatki po državnem proračunu, ki se prenašajo in ki izhajajo iz zakona o nazivu in razdelitvi kraljevine na upravna področja z dne 3. okt. 1929, se bodo vršila iz kreditov, ki so razdeljeni v redne in izredne, osebne in materialne izdatke v proračunu državnih izdatkov za leto 1929-30.

Čl. 2. Vsi ministri, katerih posli občne uprave prehajajo na kraljevske banke uprave, morajo najkasneje do 15. novembra 1929 sporočiti kraljevskim bankim upravam in sodno ministru financ, kakšni krediti in v kolikšnem iznosu preidejo od 1. januarja do 31. marca 1930 v naredbodajno pravico banov. Prenešeni krediti se morajo pravočasno otvoriti posameznim banom v smislu določb zakona o državnem računovodstvu. Pristojni ministri bodo skrbeli za to, da se v budžetu predvideni in prenešeni posli v tem času popolnoma poravnajo.

Zavraten umor treh sodnikov

Grozodejstva razbojniških čet v Bolgariji

Sofija, 24. okt. AA. Razbojniška tolpa Deče Uzunova je izvršila novo tolovajstvo med Suhim Dolom in Sevljevom. Razbojniki so ustavili več avtomobilov in izropali polnike. Ko so ugotovili, da se vnekem avtomobilu nahajajo sodniki iz Sevljeva, so sodnike najprej izropali, nato jim potrgali obleke in jih končno usmrtili. Po razbojniški roki so

padli predsednik sodišča v Sevljevu, Kumčev, državni tožitelj Mančev in sodnik Dočev, dočim so razbojniki prizanesli sodniku Stojanovu, ki se je poznal z nekim tolovajem. Vrh tega so ustavili še druge avtomobile in jih izropali. Vest o tem razbojstvu je povzročila v Sofiji ogromno senzacijo.

Kralj se vrnil v Belgrad

Belgrad, 24. okt. AA. Nj. Vel. kralj se je včeraj vrnil v prestolnico

Novi člani vrhovnega zakonodajnega odbora

Belgrad, 24. oktobra. AA. Predsednik ministrskega sveta in minister notranjih stvari general Peter Živković je danes podpisal sklep, s katerim razrešuje člane vrhovnega zakonodajnega sveta dr. Josipa Silovića, bana savske banovine, Gjorgja Nestorovića, bana moravske banovine, in Dako Popovića, bana dunavske banovine. Z istim sklepom so na njihovo mesto imenovani za člane vrhovnega zakonodajnega sveta gg. Metod Dolenc, profesor vseučilišča v Ljubljani, dr. Prvislav Grisogono, bivši minister, in r. Slavko Sečero, bivši minister.

Belgrajske vesti

Grški poslanik na našem dvoru g. Poluhronjates je danes zapustil našo državo, ker je imenovan za poslanika v Angori.

Prevedba profesorjev po novem srednješkem zakonu je v bistvu končana. Treba je še pristanka glavne kontrole.

Napredovalo je okoli 60 slovenskih učiteljev in učiteljic v stopnjo z višjo položajno plačo, in sicer tisti, ki imajo prav dobre in odlične ocene.

Pregledovanje državnih žrebčarn se bo vršilo te dni po odposlancih iz ministrstva za kmetijstvo.

Ministrstvo za kmetijstvo je izdalo pravilnik k zakonu o pobijanju živalskih kužnih bolezni. Dalje je bil istotako podpisan pravilnik o prometu za živino na obmejnih postajah. Pravilnik določa, katera živina se lahko izvažja, iz katerih krajev in kakšne dokumente mora imeti. Dalje določa veterinarske dolžnosti in pristojbine. Za veterinarje obmejnih postaj je določena fiksna nagrada.

Za profesorja bogoslovja v Mariboru je imenovan dr. Čajkar, in sicer za biblične vede.

Nov moment v gozdarski aferi

Zaslišani bodo bivši ministri.

Belgrad, 24. okt. (Tel. »Slov.«) Danes je v velikem procesu zoper Stamenkovića, bivšega generalnega ravnatelja rud, in tovariše nastopil senzacionalen moment, ko se je iz vrst obtožencev stavl predlog, naj državni svet pozove k razpravi kot pričel tudi bivše ministre in sicer Miovića, dr. Nikića, dr. Kumanudija in Vaso Jovanovića in naj se radi tega proces odloži. Sodišče je v sporazumu z državnim tožiteljem dr. Matešo predlogu ugodilo. Istotako je sodišče odločilo, da se zaslišita kot pričel tudi Vaso Vasiljević, veleposestnik iz Sarajeva ter neki Partular, posestnik žage, istotako v Sarajevu, ki sta oba pisala državnemu svetu pisma, da hočeta biti zaslišana in bosta iznesla ves obtežilen material proti Stamenkoviću in tovarišem po pravici in pod prisego.

Predlog, da se zaslišijo bivši ministri, je vzbudil v Belgradu velikansko senzacijo. Smatra se, da je državni svet prepričan, da krivda obstoja. Ker pa se obtoženci ves čas izgovarjajo, da so vršili le predpise, ki so bili odrejeni od strani gg. ministrov, je treba izvesti poizvedbo v tem smislu, ali so ministri res izdali ta vođila ali ne. Za slučaj, da so ministri ta navodila res izdali, bo senzacija tem večja. Za slučaj pa, ako bi tega oni ne storili, nastane vprašanje, kako so vodili ministri evidenco nad uradovanjem svojih aradnikov. V tem slučaju je bil zagovor obtožencev absoluten.

Trboveljski sporazum in rudarska direkcija

Belgrad, 24. okt. (Tel. »Slov.«) Rudarska direkcija je z zadovoljstvom sprejelo vest, da se je ob dobri volji rudarjev in Trboveljske premogokopne družbe izognil mezdni boj. Nabavni prispevek rudarjev se bo zvešal za približno 50 odstotkov v razmerju s prejšnjim letom. V prvi kategoriji dobijo torej letno 375, v drugi 300, v tretji 225 in v četrti 150 dinarjev, torej okoli 50 odstotkov več, kakor dosedaj. Ta povečani nabavni prispevek se bo plačal 15 decembra za nazaj vsako leto. Ob enem je TPD izrazila pripravljenost, da se v večji meri kot dosedaj bavi v svojih revirjih s stanovanjskimi vprašanji. Obljubila je, — rudarska direkcija bo strogo pazila na to — zgradbo novih, posebno stanovanjskih hiš, od katerih so nekatere že začele graditi. Ob enem namerava TPD dati delavstvu, ki je zanesljivo, posojilo v skupni višini do 40 milijonov dinarjev, da bi si delavstvo lahko na ta način samo gradilo stanovanjske hiše. Posojilo bo delavstvo vračalo v primernih obrokih. Način kako se bo to posojilo odplačevalo, se bo določil po sporazumu med delavstvom, TPD in rudarsko direkcijo v posebnem službenem pravilniku.

S tem korakom TPD se bo zboljšalo družinsko življenje rudarjev. Omililo se bo tudi trošenje zaslužka za alkoholne pijače po gostilnah, kar je dosedaj ugonobilo velik del delavskega zaslužka. Generalna direkcija rud pozdravlja sporazum med TPD in delavstvom, ter bo tudi od svoje strani vztrajala na tem, da se zgoraj omenjene polslužbene dane obveznosti v najkrajšem času izvedejo.

Interpelacija zaradi mesne zastavljalnice

Na občinski seji v sredo so vložili občinski svetovalci dr. Puntar, dr. Jerič in Josip Bahovec to interpelacijo:

Gospod župan!

Tik pred letošnjo spomladno proračunsko razpravo je sklenil kuratorij mestne zastavljalnice v seji dne 18. aprila soglasno, da se odstopijo spisi o skoncaciji gospodu županu s prošnjo, naj takoj izvede proti oboju mestne zastavljalnice disciplinski postopek, in to na temelju uradnega poročila komisije, ki jo je določil gospod župan 12. novembra 1928 za preiskavo poslovanja v mestni zastavljalnici.

Na seji kuratorija mestne zastavljalnice dne 15. julija 1929 je navzoči uradnik mestne zastavljalnice izjavil, da ni do tega dne bil proti nikomur uveden disciplinski postopek in zato celo protestno izjavo proti ugotovitvam skoncacijske komisije.

Vprašamo gospoda župana:

Ali Vam je znan potek in rezultat preiskave ter soglasni sklep kuratorija in motivacija sklepa, da se uvede disciplinski postopek?

Kaj ste ukrenili glede takojšnjega postopka v smislu kuratorijevega sklepa?

Ali mislite vse ukreniti, da se brez odloga in z vso strogostjo izvede disciplinski postopek?

Zakaj niste takoj sami odredili suspenzijo, sin. ste dobili v roke uradno poročilo preiskovalne komisije?

Zakaj ste odlašali s suspenzijo in disciplinsko preiskavo vse do danes?

Radi ugleda zavoda in ugleda nastavljenecv mestne občine sploh, onih v zastavljalnici še posebej, zahtevamo temeljito razčiščenje, ker ne gre, da se take zadeve enostavno zamolče in potlačijo!

V Ljubljani, dne 23. oktobra 1929.

Dr. Puntar, dr. Jerič, Josip Bahovec.

Atentat na ital. prestolonaslednika

Atentator je Italijan, ki je hotel maščevati Matteottija - Ogorčenje v Belgiji - Italijanski listi zahtevajo eksemplarično kazen

Bruselj, 24. okt. (Tel. »Slov.«) Danes dopoldne je bil izvršen atentat na italijanskega prestolonaslednika Umberta, ki je prišel semkaj k zaročki. Krogla ga k sreči ni zadela. Prestolonaslednik je ravnokar hotel stopiti k grobu neznanega vojaka in tam položiti venec. Ko je stopal po stopnicah na cesto, se je zagnal proti njemu 25letni moški in oddal nanj, oddaljen sedem korakov, strel iz revolverja, ki pa je zgrešil svoj cilj. Preden je mogel streljati drugič, ga je zgrabil policist in vrgel na tla. Ob enem je policija aretirala še nekega drugega možkega. Prestolonaslednik in njegova okolica so ostali mirni in brez obotavljanja so izvršili vse ceremonije pri položitvi venca. Policija je imela veliko dela, da je obvarovala atentatorja pred besnostjo ljudstva. Atentator je italijanski revolucionar Ferdinando de Rosa, ki je snoči dopotoval iz Pariza, kjer je študent, in je rojen 1908 v Milanu. Njegov osumljeni tovariš se piše Luigi Pasquale. V mestu je po atentatu nastalo nepopisno razburjenje, ki se je poglelo šele potem, ko se je zvedelo, da prestolonaslednik ni bil zadet.

Bruselj, 24. okt. (Tel. »Slov.«) Prestolonaslednik je pravkar izstopil iz avtomobila, ko je neka oseba v svitli obleki z orožjem v roki stopila k njemu. Prestolonaslednik je takoj stekel proti njemu, ni pa mogel več ubraniti prvega strela. Atentator bi imel celo dovolj časa, da bi oddal drugi strel, če bi negovo orožje funkcioniralo pravilno. Ko pa je videl, da orožje ne funkcionira, se je od jeze sam vrgel na tla, nakar ga je policija prišla. Belgijski kralj se je takoj, ko je čul o atentatu, odpeljal v italijansko odposlaništvo.

Bruselj, 24. okt. (Tel. »Slov.«) Prebivalstvo v Bruslju smatra za posebno nesrečo, da se je izvršil atentat na prestolonaslednika ravno na dan zaročke belgijske princesinje Marije José, ki je zelo priljubljena, dalje pa tudi zato, da se je atentat izvršil ravno takrat, ko je italijanski prestolonaslednik počastil grob belgijskega neznanega junaka. Italijanski prestolonaslednik pa se radi atentata ni vznemiril. Ko je ves svet slišal strel, ni on niti premaknil glave, temveč mirno stopil k grobu neznanega vojaka, katerega so na levi strani stražili trije italijanski, na desni strani pa trije belgijski častniki. Poleg groba je vihrala tudi zastava fašizma. Na navdušene pozdrave je princ odgoovarjal s fašističnim pozdravom. Atentatorja ni najprej zgrabil neki policist, temveč neki italijanski gledalec Pasquale, ki se je prvi vrgel nanj. Zato so ga takoj prišli, ker so mislili, da je to drugi atentator.

Aretirani atentator je izjavil, da je nalašč prišel v Bruselj, da ubije princea. Nahaja se v Belgiji od 22. oktobra. Potoval je iz Pariza v Anvers, ker je mislil, da bodo glavni kolodvor v Bruslju preveč strogo stražili. Ze na potu v Anvers so ga opazovali organi varnostne policije, ker so našli pri njem že zastareli švicarski potni list. Vendar ga niso prijeli, ker je imel tudi francosko izkazilo. Pri zaslišanju je atentator izjavil, da je blagajnik Matteottijevega kluba v Parizu, in se zato domneva, da je hotel maščevati Matteottija. Njegov revolver je bil velikega kalibra in so našli v njem še eno kroglo.

Ko so zvedeli za atentat v zunanjem ministrstvu, so se takoj sestali na konferenco

Francoska vladna kriza

Prizadevanja za sporazum med levičarskimi strankami

Pariz, 24. okt. (Tel. »Slov.«) Glede glavnega problema francoske krize, ali je mogoč sporazum med radikalnimi socialisti in socialisti glede sestave čisto levičarskega kabineta, sta po vesteh levičarskega tiska obe veliki levičarski stranki razdeljeni, vlada pa splošno mnenje, da je potrebno, da levičar prevzame oblast. Radikalna socialistična »Republique« piše: Skušamo združiti vse sile levice, da prevzame nase oblast. Če za to ne bo potrebnega poguma, se bomo zopet umaknili v opozicijo. Te izjave dopuščajo kombinacijo s Paulom Boncourjem in soudeležbo radikalnih socialistov ter podporo levičarske sredine.

Radikalni za vlado levice

Pariz, 24. okt. (Tel. »Slov.«) Radikalna stranka je danes zvečer po komaj triurnem razpravljanju določila svoje stališče nasproti vladni krizi. Soglasno je bilo sprejeto, da stranka nikakor ne bo sodelovala z desnico in da nikakor ne bo podpirala koncentracijskega kabineta. Edina možnost

Dunajski vlagatelji dvigajo vloge

Dunaj, 24. okt. (Tel. »Slov.«) Tudi danes se še ni poglelo vznemirjenje, ki se je pojavilo zadnje dni s tem, da so vlagatelji dvigali svoje bančne vloge. Na današnji dunajski borzi se je celo zakasnila določitev dolarjevega kurza s tem, da je bilo posebno živahno povpraševanje po dolarjih, katere niso mogli izplačati. Opazilo se je, da je danes opoldne socialni demokratski voditelj dr. Renner govoril z zveznim kanclerjem dr. Schobrom o

ministrski predsednik Jaspas, pravosodni minister, vojni minister in zunanji minister. Kmalu potem je zunanji minister Huysmans obiskal italijanskega poslanika, da mu v imenu belgijske vlade sporoči čustva belgijskega naroda glede atentata.

Čestitke naše vlade

Belgrad, 24. okt. AA. Povodom poskusa atentata na italijanskega prestolonaslednika je kraljevska vlada izdala brzogovoren nalog svojemu ministru v Rimu, naj izrazi v italijanskem ministrstvu zunanjih poslov čestitke kraljevske vlade k srečni rešitvi prestolonaslednika. Enak nalog je bil dan kraljevskemu poslaniku v Bruslju, da čestita preko tamošnjega italijanskega poslaništva v imenu kraljevske vlade prestolonasledniku k srečni rešitvi.

Kaj pravijo belgijski listi

Bruselj, 24. okt. (Tel. »Slov.«) Večerni listi v Bruslju pišejo zelo ogorčeno o atentatu. Desničarski listi že protestirajo proti gostoljubju, ki se dovoljuje italijanskim emigrantom v Belgiji. »Independance Belgique« obžaluje, da z ozirom na nevarnost atentatov niso opustili sprejemnih ceremonij. Smatrati se mora, da ne gre za dejanje posameznika, temveč za atentat po pripravljenem načrtu, nakar kažejo že demonstracije pred ital. poslaništvom, ki so se vršile neposredno pred prihodom italijanskega prestolonaslednika. »Peuple« piše, da vse socialistične stranke obsojajo tak atentat, ker ne more biti odgovoren za dejanja Mussolinija mlad človek, ki nima nobene odgovornosti.

Italijanski komentariji

Milan, 24. okt. (Tel. »Slov.«) V Italiji se je vest o atentatu naglo razširila s posebnimi izdajami listov in je povzročila v javnosti vihar ogorčenja. »Corriere della Sera« zahteva za razžaljeno italijansko narodno čustvo takojšnje zadoščjenje in eksemplarično kazen. »Ambrosiano« je izjavila: Bog je zopet varoval Italijo, kakor jo je vedno varoval in jo bo vedno varoval.

Rim, 24. okt. (Tel. »Slov.«) »Impero« piše, da je veselje ljudstva radi ponesrečenega atentata na italijanskega prestolonaslednika dokaz za to, da so bile vesti o protifašističnem mišljenju prestolonaslednika hudobna izmišljotina. List zahteva za atentatorja smrtno kazen. V glavnih cerkvah po vsej Italiji se bodo vršile zahvalne službe božje.

Milan, 24. okt. (Tel. »Slov.«) Zaročka italijanskega prestolonaslednika Umberta z belgijsko princesinjo Marijo José se je smela objaviti v Italiji šele danes na obletnico poroke italijanskega kraljevskega para. Belgijska princesinja uživa v Italiji velike simpatije, ker je studirala tri leta v Florenci in prepotovala vso državo. Poroka bo začetkom prihodnjega leta v Rimu in jo bo izvršil najbrž po nalogu papeža turinski nadškof, kardinal Gamba. »Corriere della Sera« z zadovoljstvom izjavlja, da je princesinja imela italijansko vzgojo in da čuti italijansko, ker izvrstno pozna italijansko deželo in jezik in da se bo torej samo vrnila v pravo domovino, ko bo končno prišla v deželo. Poroka bo v savojški in koburški hiši.

Zaleski v Bukarešti

Bukarešt, 24. okt. (Tel. »Slov.«) Ob 10 dopoldne je dospel v Bukarešto poljski zunanji minister Zaleski, katerega so na kolodvoru sprejeli romunski zunanji minister Mironescu in zastopniki drugih romunskih oblasti. Ob 12.30 se je Zaleski zglasil pri ministrskem predsedniku Maniu, nakar je bilo njemu na čast prirejeno intimno kosilo. Ob 17 ga je sprejel mladi kralj Michael. Ob 18 sta Maniu in Zaleski podpisala razsodiščno in poravnalno pogodbo med obema država. Zvečer je bil v zunanjem ministrstvu banket, na katerem sta oba zunanja ministra naglašala stremljenje po prijateljskem razmerju med obema državama.

Panika na njujorški borzi

Newyork, 24. okt. (Tel. »Slov.«) Na newyorkški borzi je prišlo danes do pravcatega kraha. Kurzi so padali na način, ki je povzročal pravo paniko. Vsak odpor je bil popolnoma zaman. Zaradi tega se je stavl predlog predsedništvu borze, naj newyorksko borzo zaključijo. Tak predlog še ni bil stavljen, odkar stoji borza. Tekom dvehurnega poslovanja je promet z delnicami od 5 milijonov poskočil na 12.88 milijonov kosov. Šele potem, ko je Morganova banka podala izjave, iz katerih je izhajalo, da kurzni padec ne odgovarja dejanskemu položaju, in da ni nobenih težkoč pri finančnih zavodih, je postala tendenca nekoliko prijaznejša. Po mnenju Wallstreeta more biti edini rešilni korak pri Federal Reserve Boardu v tem, da se zniža diskontna mera in se s tem prepreči nadaljnja panika.

Clemenceau zopet zbolel

Pariz, 24. okt. (Tel. »Slov.«) Zdravstveno stanje Clémenceau-a se je zopet poslabšalo. Njegova srčna bolezen je postala zopet aktivna in mu ni dala spati ponoči. Vsa okolica Clémenceau-a je bila ponoči v strahu. Zjutraj je Clémenceau postal nekoliko boljši in se takoj zopet lotil pisanja svojih spominov.

Darilo pruske vlade papežu

Berlin, 24. okt. AA. Tu je bil razstavljen mizni servis, ki ga je pruska vlada poklonila sv. očetu o priliki njegovega zlatega mašniškega jubileja. Servis je pripravljen za 60 oseb ter je veren posnetek servisa Friderika Velikega iz l. 1768. Izgotovljen je bil v državni tvornici porcelana.

Daladier — predsednik radikalne stranke

Pariz, 24. okt. (Tel. »Slov.«) Radikalna stranka je danes na svojem zborovanju v Reimsu na svoji javni seji zopet izvolila dosedanega predsednika stranke Daladiera proti samo dvema glasovoma opozicije. Na predlog Daladiera sta bila potem izvoljena za podpredsednika Herriot in Caillaux.

Angleška orientacija Nadirhana

London, 24. okt. AA. Minister za zunanje posle Henderson in afganistanski kralj Nadir kan sta izmenjala brzogovorne čestitke. Henderson naglašava v svojem odgovoru, da bodo ostali odnošaji med Veliko Britanijo in Afganistanom prijateljski. Ob enem se nada, da bo Afganistan napredoval po dosedanjem potu do enotne, miroljubne in jake države. Nadir kan je imenoval na vsa mesta uradnike in funkcionarje, ki jih je bil svoj čas postavil bivši kralj Aman ulah, in ki niso postali žrtev pregnanega ozurpatorja Habib ulaha.

Drobne vesti

Pariz, 24. okt. AA. Zdravstveno stanje Poincaréja je zadovoljivo.

Atene, 24. okt. AA. Tu govore, da bo vlada ustanovila v Pireju svobodno pristaniško cono.

Sofija, 24. oktobra. AA. V jesenskem nogometnem prvenstvu so nastopile precejšnje izpremembe. Dosedanja prvaka »Levski« in »Slavija« v Sofiji sta izgubila po več točk, s prvo mesto je zavzel izvrstni »F. K. 15«, ki je letos v odlični formi.

Zeneva, 24. oktobra. AA. Danes se je pričelo 30. zasedanje gospodarskega odbora.

Pariz, 24. okt. AA. Včeraj je bila v Spezziji spuščena v morje nova italijanska podmornica s 888 tonami.

Dve novi uredbi

Belgrad, 24. okt. AA. Minister pravde je na podlagi čl. 2., § 77. meničnega zakona in štev. 11 § 23., zakona o čeku, predpisal uredbo o dostavljanju prepisov protestiranih menic (čekov).

Belgrad, 24. okt. AA. Minister pravde je na osnovi § 112. meničnega zakona z dne 29. novembra 1929, § 29. zakona o čeku z istega dne in § 6. zakona o praznikih z dne 27. septembra 1929 predpisal uredbo o praznikih v zmislu meničnega zakona in zakona o čekih.

Dunajska vremenska napoved: Nobene bistvene spremembe sedanega vremena ne bo.